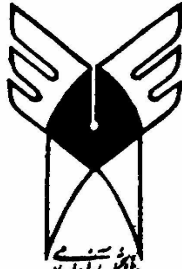


صلاة الاضلاع



دانشگاه آزاد اسلامی
واحد تهران مرکزی
دانشکده روانشناسی و علوم اجتماعی ، گروه روانشناسی

پایان نامه برای دریافت درجه کارشناسی ارشد (M.A)

گرایش روانسنجی

عنوان :

بررسی ویژگی های روانسنجی مقیاس بلوغ عاطفی و رابطه آن با سلامت عمومی در دانش
آموزان دبیرستانی کرج

استاد راهنما :

دکتر مهدیه صالحی

استاد مشاور :

دکتر شیرین کوشکی

پژوهشگر :

زهرا نوراللهی

تابستان ۱۳۹۰

تقديم :

به خانواده عزيزم كه همواره پشتيبان من بوده و مرا يارى کرده اند.

تقدیر و تشکر

با تشکر از سرکار خانم دکتر صالحی که راهنمایی این پژوهش را بر عهده گرفته و سرکار خانم دکتر کوشکی که مشاوره این پژوهش را بر عهده گرفته، و مرا در جهت نیل به اهدافم در انجام این پروژه یاری نمودند.

همچنین تشکر می‌کنم از جناب آقای دکتر کامبیز کامکاری که مرا با راهنمایی‌های ارزشمند خود یاری دادند.

بسمه تعالی

تعهد نامه اصالت پایان نامه کارشناسی ارشد

اینجانب زهرا نوراللهی دانش آموخته مقطع کارشناسی ارشد ناپیوسته به شماره دانشجویی ۸۷۰۸۴۹۶۴۱۰۰ در رشته سنجش و اندازه گیری که در تاریخ ۱۳۹۰/۵/۲۵ از پایان نامه خود تحت عنوان: بررسی ویژگی های روانسنجی مقیاس بلوغ عاطفی و رابطه آن با سلامت عمومی در دانش آموزان دبیرستانی کرج با کسب نمره ۱۸/۷۵ و درجه عالی دفاع نموده ام بدین وسیله متعهد می شوم:

۱. این پایان نامه حاصل تحقیق و پژوهش انجام شده توسط اینجانب بوده و در مواردی که از دستاوردهای علمی و پژوهشی دیگران (اعم از پایان نامه، کتاب، مقاله و ...) استفاده نموده ام، مطابق ضوابط و رویه های موجود، نام منبع مورد استفاده و سایر مشخصات آن را در فهرست ذکر و درج کرده ام.
۲. این پایان نامه قبلاً برای دریافت هیچ مدرک تحصیلی (هم سطح، پایین تر یا بالاتر) در سایر دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی ارائه نشده است.
۳. چنانچه بعد از فراغت از تحصیل، قصد استفاده و هر گونه بهره برداری اعم از چاپ کتاب، ثبت اختراع و ... از این پایان نامه داشته باشم، از حوزه معاونت پژوهشی واحد مجوزهای مربوطه را اخذ نمایم.
۴. چنانچه در هر مقطع زمانی خلاف موارد فوق ثابت شود، عواقب ناشی از آن را بپذیرم و واحد دانشگاهی مجاز است با اینجانب مطابق ضوابط و مقررات رفتار نموده و در صورت ابطال مدرک تحصیلی ام هیچ گونه ادعایی نخواهم داشت.

نام و نام خانوادگی:

تاریخ و امضاء:

بسمه تعالی

در تاریخ ۱۳۹۰/۵/۲۵

دانشجوی کارشناسی ارشد **خانم زهرا نوراللهی** از پایان نامه خود
دفاع نموده و با نمره ۱۸/۷۵ بحروف **هجده و هفتاد و پنج صدم**
و با درجه **عالی** مورد تصویب قرار گرفت.

امضاء استاد راهنما

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
	چکیده
	فصل یکم (معرفی پژوهش)
۲ مقدمه
۶ بیان مسئله
۸ اهمیت و ضرورت پژوهش
۹ اهداف پژوهش
۱۰ تعریف مفاهیم و اصطلاحات
	فصل دوم (بررسی پیشینه پژوهش)
۱۹ مقدمه
۲۱ تاریخچه بلوغ و نوجوانی
۲۲ بلوغ
۲۴ تعریف بلوغ
۲۵ نوجوانی
۲۷ مراحل بلوغ
۲۸ معیارهای بلوغ
۲۹ علت‌های بلوغ
۲۹ آثار بلوغ
۲۹ تاثیر روانی پدیده بلوغ
۳۰ نظریه های بلوغ و نوجوانی
۳۷ رشد عاطفی
۳۷ بیداری عواطف
۳۸ دیدگاه های نظری
۴۱ نظریه های بلوغ عاطفی و هیجانی
۴۸ عوامل رشد عاطفی
۴۹ انواع هیجانها
۵۱ معنای عاطفه
۵۳ اجزای عاطفه
۵۴ خصوصیات عاطفی دوران بلوغ
۵۷ مقدمه
۵۷ سلامت عمومی
۵۸ تعریف سلامت عمومی
۵۹ ویژگی های سلامت روان
۶۰ تعریف سلامتی
۶۱ تعریف بر اساس مکاتب روانشناسی
۶۴ سلامت عمومی از دیدگاه صاحب نظران روانشناسی
۷۰ دوره سلامتی
۷۰ تهدیدهای سلامتی

۷۲	ویژگی های روانسنجی
۸۰	تعیین مناسبت و کفایت تحلیل عاملی
۸۳	پژوهش های انجام شده در گذشته
	فصل سوم (روش شناسی پژوهش)
۹۸	مقدمه
۹۸	طرح پژوهش
۹۸	جامعه آماری، نمونه و روش نمونه برداری
۹۹	ابزار اندازه گیری
۱۰۱	شیوه اجرا
۱۰۲	روش تجزیه تحلیل اطلاعات
	فصل چهارم (تجزیه و تحلیل اطلاعات)
۱۰۴	مقدمه
۱۰۵	توصیف داده ها
۱۰۹	اعتبار ابزار پژوهش
۱۱۵	روایی ابزار پژوهش
۱۳۰	رابطه بلوغ عاطفی و سلامت عمومی با حذف اثر سن
۱۳۱	روایی ملاکی مقیاس بلوغ عاطفی با مقیاس بلوغ اجتماعی
۱۳۲	نرم یابی
	فصل پنجم (بحث و تفسیر)
۱۳۴	بحث و نتیجه گیری
۱۳۸	محدودیت های پژوهش
۱۳۹	پیشنهاد های پژوهش
۱۴۱	منابع
۱۴۶	پیوست
	مقیاس بلوغ عاطفی
	پرسشنامه سلامت عمومی
	مقیاس بلوغ اجتماعی
	چکیده انگلیسی

فهرست جداول

صفحه	عنوان
۱۰۵	جدول ۴-۱: توزیع فراوانی سن گروه نمونه با مشخصات آماری
۱۰۶	جدول ۴-۲: توزیع فراوانی دوره تحصیلی گروه نمونه با مشخصات آماری
۱۰۷	جدول ۴-۳: توزیع فراوانی رشته تحصیلی گروه نمونه با مشخصات آماری
۱۰۸	جدول ۴-۴: توزیع فراوانی منطقه محل تحصیل گروه نمونه با مشخصات آماری
۱۰۹	جدول ۴-۵: ضریب اعتبار مقیاس بلوغ عاطفی بر روی نمونه ۵۰ نفری
۱۱۲	جدول ۴-۶: ضریب اعتبار مقیاس بلوغ عاطفی بر روی نمونه ۳۰۰ نفری
۱۱۵	جدول ۴-۷: مشخصه های آماری اولیه پرسشنامه ۴۸ ماده ای با اجرای روش PC
۱۱۸	جدول ۴-۸: ماتریس چرخش نیافته مجموعه ۴۸ سوالی با روش PC
۱۲۰	جدول ۴-۹: میزان اشتراک مواد مقیاس ۴۸ سوالی بلوغ عاطفی
۱۲۳	جدول ۴-۱۰: ارزش های ویژه درصد تبیین واریانس، درصد تراکمی ۵ عاملی
۱۲۴	جدول ۴-۱۱: ماتریس چرخش یافته به شیوه واریماکس
۱۲۷	جدول ۴-۱۲: توزیع نمرات خام بلوغ عاطفی در دانش آموزان دبیرستانهای کرج
۱۳۰	جدول ۴-۱۳: رابطه بلوغ عاطفی و سلامت عمومی با حذف اثر سن
۱۳۱	جدول ۴-۱۴: روایی ملاکی مقیاس بلوغ عاطفی با مقیاس بلوغ اجتماعی
۱۳۲	جدول ۴-۱۵: نرم درصدی مقیاس بلوغ عاطفی

فهرست نمودارها

صفحه	عنوان
۱۰۵	شکل ۴-۱: نمودار توزیع فراوانی سن گروه نمونه
۱۰۶	شکل ۴-۲: نمودار توزیع فراوانی دوره تحصیلی گروه نمونه
۱۰۷	شکل ۴-۳: نمودار توزیع فراوانی رشته تحصیلی گروه نمونه
۱۰۸	شکل ۴-۴: نمودار توزیع فراوانی منطقه محل تحصیل گروه نمونه
۱۲۲	شکل ۴-۵: نمودار شیب دار کنترل scree
۱۲۹	شکل ۴-۶: نمودار توزیع نمره های خام مقیاس بلوغ عاطفی در گروه نمونه

چکیده

هدف از این پژوهش بررسی ویژگی های روانسنجی مقیاس بلوغ عاطفی و رابطه آن با سلامت عمومی در دانش آموزان دبیرستانی کرج می باشد. جامعه آماری از تمامی دانش آموزان دختر دبیرستان های دولتی کرج تشکیل شد. نمونه آماری این پژوهش به روش تصادفی خوشه ای و ۳۰۰ نفر برآورد شد. مقیاس بلوغ عاطفی که توسط یاشویر سینگ و بهارگاوا (۱۹۹۰) ساخته شده است، ابتدا برای تایید اعتبار بر روی نمونه ۵۰ نفری و سپس بر روی کل گروه نمونه اجرا شد. برای بررسی رابطه، پرسشنامه سلامت عمومی و برای بررسی روایی ملاکی مقیاس بلوغ اجتماعی اجرا شد. در پاسخ به سوالات پژوهش، اعتبار بدست آمده از مقیاس بلوغ عاطفی برابر ۰,۸۸۱ است که مورد تایید قرار گرفت. آزمون از روایی کافی برخوردار است و از ۵ عامل ثبات عاطفی، بازگشت عاطفی، سازگاری اجتماعی، تزلزل شخصیت و فقدان استقلال اشباع شده است. در بررسی های انجام شده بین مقیاس بلوغ عاطفی و سلامت عمومی رابطه یافت نشد.

کلمات کلیدی: بلوغ عاطفی، سلامت عمومی، ویژگی های روانسنجی

فصل یکم
معرفی پژوهش

مقدمه

هر فرد عادی می‌داند که دارای عواطفی است و زندگی بدون عواطف، زندگی تیره، مکانیکی و بی‌رنگ خواهد بود. از طرف دیگر، سلامت روانی و عقلی شخص به سلامت عاطفی او بستگی دارد. زیرا نظر شخص نسبت به خودش، دیگران، اوضاع اجتماعی و زندگی بطور کلی از چگونگی رشد و تکامل عواطف وی متأثر می‌شود.

داوری هر فرد درباره خود و دیگران و مسائل اجتماعی به کیفیت عواطف او بستگی دارد و شخصی که از رشد سالم هیجانی و عاطفی بهره‌مند نباشد هرگز فردی واقع‌بین، نیک‌اندیش، درست‌کردار و در نتیجه فرد مفید و موثر در پیشرفت جامعه نخواهد بود.

برای اینکه کودکی را شناخت نیاز است اطلاعاتی درباره ابعاد چهارگانه تجربه او بدست آوریم که عبارت است از: اعمال ظاهری، افکار شخصی و پنهانی، احساسات و انگیزه‌ها. هیجانها و عواطف یادگیرنده (دانش‌آموز) در تمام فعالیتهای او در محیط مدرسه موثرند. همچنین، عواطف در روابط محصل و معلم و روابط انسانی محیط مدرسه بسیار موثرند، و چگونگی این روابط در امر تربیت تاثیر مستقیم دارد. از این رو، مطالعه و شناختن احساسات و عواطف محصلان بسیار مهم است و هر معلم باید رشد و تکامل هیجانی و عاطفی عادی را بشناسد و اختلالات هیجانی و اثر آنها را در بهداشت عقلی دانش‌آموزان بداند. از طرفی، چگونگی رشد اجتماعی، ذهنی و تکامل شخصیت هر فرد از چگونگی رشد و تکامل عاطفی او متأثر می‌شود، بطوری که می‌توان گفت تقریباً رفتار هر فرد زیر فرمان احساسات و عواطف او می‌باشد (شعاری نژاد^۱، ۱۳۸۷).

بی‌شک سلامت روحی و روانی در مقاطع زندگی اساس احساسات زیبا و تجربیات موفق است. نوجوان بلوغ را تجربه می‌کند و تنها با دانش از وقایع این دوران است که او می‌تواند به خوبی از تغییرات روحی جسمی خود استقبال کند و از آن یک فرصت در جهت رشد مهیا کند. نوجوان خود را در میان انبوهی از نیازهای جدید و احساسات نو می‌بیند، تغییراتی که به خودی خود ذاتی مقدس دارد و هدفش آماده‌سازی انسان برای برعهده گرفتن مسولیت‌های زندگی اجتماعی و خانوادگی است. ارتقاء دانش افراد در خصوص سلامت فردی یکی از

۱. Shoari nejad

راه‌های موثر پیشگیری از ابتلا به بیماریها است که می‌تواند به عملکرد بهتر بینجامد(نجاری حسن زاده^۱، ۱۳۸۷).

عواطف و هیجانات نوعی نقش مرکزی در تمام جوانب تجربه‌ی بشر ایفا می‌کند. عاطفه در تمام فعالیت‌های بشر، اعم از شناخت، رفتار اجتماعی و حتی سلامت جسمی، اثر می‌گذارد. واکنش‌های عاطفی می‌توانند منجر به یادگیری شوند که برای بقاء حیاتی است(برک^۲، ترجمه، گارز^۳ ۱۳۸۸).

عمده‌ترین فقر بشریت در جامعه صنعتی و ماشینی در جهان معاصر، فقر فرهنگی و عاطفی است و مهمترین مشکل کودکان و نوجوانان امروزی در خانواده‌ها کمبود عشق و عاطفه و محبت است.

انسان بیشتر از نیازهای جسمی مثل آب و غذا به عاطفه و محبت نیاز دارد که باید به این نیاز به‌طور اصولی پاسخ داده شده و عدم پاسخ‌گویی به این نیاز باعث ناسازگاری فرزندان در خانواده‌ها و بسیاری از ناهنجاری‌های دیگر مانند فرار از خانه و مانند آن می‌شود(جعفری نیا^۴، ۱۳۸۸).

هیجانها و عواطف نوجوانان و جوانان در تمامی فعالیت‌های آنان در محیط‌های آموزشی نقش بسزایی ایفا می‌کند. هرگاه برنامه‌های محیط‌های آموزشی به‌نحو مطلوبی متناسب با استعداد و علاقه نوجوانان و جوانان طرح ریزی شده باشد، نه تنها آنان از فعالیت‌های آموزشی و پرورشی خود لذت برده و نسبت به آنها خوشبین خواهند بود، بلکه در مواقع اضطراری با غلبه بر ترس و اضطراب خود علل شکست‌های احتمالی خویش را جستجو کرده و در رفع آنها اقدام خواهند کرد. به همین سبب است که گفته می‌شود: " یادگیری همان قدر که یک امر ذهنی و هوشی است یک امر عاطفی نیز می‌باشد(کرباسی و وکیلیان^۵، ۱۳۸۷).

اگر نوجوانان و جوانان از رشد سالم هیجانی و عاطفی بهره‌مند نباشند هرگز افرادی مطمئن، درست‌کردار، نیک‌اندیش و واقع‌بین‌بار نیامده و در نتیجه افرادی متمرثر در پیشرفت و شکوفایی جامعه به‌شمار نخواهند رفت (کرباسی و وکیلیان، ۱۳۸۷).

این تحقیق بدنبال‌هنجاریابی مقیاس بلوغ عاطفی تهیه‌شده و معتبر و روا برای سنجش بلوغ عاطفی در دانش‌آموزان دبیرستانهای کرج است تا بتواند با بررسی میزان بلوغ عاطفی دانش‌آموزان از این ابزار در سایر زمینه‌هایی که احساس نیاز می‌شود استفاده کرد.

۱. Nagare hasanzade
۲. Brek
۳. Garez
۴. Jafari nea
۵. Carbasi & Vakilyan

در این تحقیق از مقیاس بلوغ عاطفی^۱ که توسط یاشویر سینگ و ماهیش بهارگوا در سال ۱۹۹۰ ساخته شده استفاده می شود.

روایی این مقیاس در برابر معیارهای برونی یعنی پرسشنامه سازگاری حوزه "گها" برای دانشجویان کالج توسط سینها و سینگ^۲ تعیین شد.

در این پرسشنامه حوزه "گها" سازگاری عاطفی دانشجویان کالج را اندازه می گیرد. تعداد سوالات این حوزه ۲۱ مورد است.

همبستگی گشتاوری حاصل بین کل نمرات در ۲۱ سوال حوزه "گها" و کل نمرات در مقیاس بلوغ عاطفی ۰,۶۴ (N=۶۴) بود.

اعتبار پرسشنامه از طریق آزمون - آزمون مجدد با اجرای آن برای ۱۵۰ دانشجوی دختر و پسر ۲۰ تا ۲۴ ساله با فاصله زمانی ۶ ماه اندازه گیری شد.

همبستگی گشتاوری بین دو اجرا ۰,۷۵ بود.

در این تحقیق از پرسشنامه سلامت عمومی^۳ که در سال ۱۹۷۹ توسط گلدبرگ و هیلر^۴ ساخته شده نیز، برای بررسی رابطه آن با بلوغ عاطفی و از پرسشنامه بلوغ اجتماعی رانو برای بررسی روایی ملاکی آن استفاده شده است.

۱. Emotional Maturity Scale (EMS)
۲. Sinha & Singh
۳. General Health Questionnaire (GHQ)
۴. Goldberg and Hiller

بیان مسئله

بلوغ یکی از آشکارترین مسیرهای رشد است که مدت ها مورد تاکید زیگموند فروید و فرنز الکساندر^۱ بوده است، و از وابستگی انگلی جنین تا استقلال نسبی از والدین و قابلیت قبول نقش پدر و مادر و مسولیت همسر و کودک ادامه دارد.

در شرایط حاضر نوجوانان و جوانان و کودکان با مشکلات بسیاری در زندگی خود مواجه می شوند، این مشکلات موجب مسائل روان تنی بسیاری چون، اضطراب – تنش و ناکامی و آشفتگی عاطفی در زندگی روزمره می شوند. بنابراین مطالعات حیات عاطفی بصورت یکی از علایم توصیفی مطرح می شود که قابل قیاس با علم تشریح است. این عمل با تاثیر متقابل نیروهایی با کیفیت و کمیت گوناگون سروکار دارد.

مفهوم رفتار عاطفی بالغ در هر سطحی حاصل رشد طبیعی عاطفی است. شخصی قادر به کنترل عواطف خویش است که تاخیر در ارضا را تحمل کند، بدون اینکه تاسف بخورد و رنج بکشد، هنوز ممکن است از لحاظ عاطفی چون کودکان سراسیمه باشد.

کاپلان و بارون^۲ خصوصیات شخصی را که از لحاظ عاطفی بالغ است بررسی کرده می گویند: او قابلیت مقاومت در برابر تاخیر ارضای نیازها را دارد. او توان تحمل میزان معقول از ناکامی را دارد، او به طرح و نقشه دراز مدت معتقد است. و می تواند توقعات خویش را بر مبنای اقتضای موقعیت به تعویق اندازد یا در آن تجدید نظر نماید.

کودکی که از لحاظ عاطفی بالغ است توان سازگاری موثر با خود، اعضای خانواده، همدرسان، جامعه و فرهنگ خویش را دارد.

از نظر والتر، دی، اسمیت^۳ (۱۹۷۴)، بلوغ عاطفی جریانی است که طی آن شخصیت فرد مداوم برای احراز بیش از پیش سلامت عاطفی، از لحاظ روانی و فردی می کوشد. در این پژوهش مقیاس بلوغ عاطفی که توسط یاشویر سینگ و ماهیش بهارگاوا^۴ در سال ۱۹۹۰ ساخته شده و توسط دکتر ابوافضل کرمی در سال ۱۳۷۸ ترجمه شده مورد استفاده قرار گرفته است.

در زمینه بلوغ عاطفی آزمونهای موجود ابتدایی بوده و اساسا میزان وابستگی را اندازه می گیرد. اما این آزمون جنبه های گوناگون بلوغ عاطفی را می سنجد و در واقع بلوغ عاطفی نه فقط از عوامل موثر در الگوی شخصیت است بلکه به کنترل رشد نوجوانان کمک می کند.

۱. Friude. Z & Alxsander. F

۲. Caplan and Baron

۳. Esmet, Walter day

۴. Behargava, mahish & sing, yashoer

سازندگان آزمون با در نظر گرفتن آزمونهای مرتبط ساخته شده فهرستی از پنج عامل کلی از عدم وجود بلوغ عاطفی تهیه کرده اند، که شامل: عدم ثبات عاطفی، بازگشت عاطفی، ناسازگاری اجتماعی، فروپاشی شخصیت و فقدان استقلال می باشد.

مقیاس بلوغ عاطفی یک مقیاس گزارش شخصی پنج گزینه ای شامل: خیلی زیاد (۵نمره)، زیاد (۴نمره)، نامشخص (۳نمره)، احتمالاً (۲نمره) و هرگز (۱نمره) است. بنابراین هرچه نمره فرد در این آزمون بالاتر باشد درجه بالاتری از عدم وجود بلوغ عاطفی را نشان می دهد. در این پژوهش به منظور بررسی رابطه بلوغ عاطفی و سلامت عمومی از پرسشنامه سلامت عمومی (GHQ-۲۸) استفاده شده است. پرسشنامه سلامت عمومی ۲۸ سوالی توسط گلدبرگ و هیلر (۱۹۷۹) ارائه شده و دارای ۴ مقیاس فرعی است و هر مقیاس ۷ پرسش دارد.

همچنین به منظور بررسی همگرایی آزمون از مقیاس بلوغ اجتماعی رانو بهره گرفته شده است.

در این پژوهش سعی شد به این سوالات پاسخ داده شود:

- آیا مجموعه سوال های مقیاس سنجش بلوغ عاطفی از اعتبار کافی برخوردار است؟
 - آیا مجموعه سوال های مقیاس سنجش بلوغ عاطفی از روایی کافی برخوردار است؟
 - مجموعه سوال های مقیاس بلوغ عاطفی از چه عواملی اشباع شده است؟
 - آیا بین مقیاس بلوغ عاطفی و سلامت عمومی با حذف عامل سن رابطه وجود دارد؟
- با توجه به موارد مطرح شده پژوهش حاضر در پی بررسی ویژگی های روانسنجی مقیاس بلوغ عاطفی و رابطه آن با سلامت عمومی در دانش آموزان دبیرستانی کرج می باشد.

اهمیت و ضرورت پژوهش

با پیشرفت علم روانشناسی در دهه های اخیر و توجه به مقوله های مختلف از جمله بلوغ عاطفی و تاثیر آن در زندگی افراد موجب گسترش مطالعات روانشناسی در زمینه بلوغ عاطفی شده است. از آنجایی که بلوغ و بلوغ عاطفی در آثار روانشناسی کمتر مورد توجه قرار گرفته است و پژوهش های اندکی در رابطه با آن در ایران انجام گرفته است، بنابراین ضروری است این ابزار بر روی افراد مختلف از جمله دانش آموزان اجرا شود تا بدینوسیله گامی در جهت استانداردسازی آن در ایران صورت گیرد. از طرفی این ابزار زمانی اهمیت پیدا می کند که وسیله استاندارد و مناسب برای کسانی که در این حوزه می خواهند پژوهش انجام دهند، بحساب آید. بنابراین وجود ابزار فنی (عملی بودن، اعتبار، روایی، نرم یابی) به منظور سنجش دقیق سازه بلوغ عاطفی در دانش آموزان دوره متوسطه کرج می تواند از اهمیت ویژه ای برخوردار باشد.

- بخاطر اهمیت بلوغ عاطفی و تاثیر آن بر عملکرد فرد در امور شغلی، خانوادگی و اجتماعی، سنجش میزان بلوغ عاطفی می تواند اهمیت بسزایی داشته باشد.
- بررسی مولفه های بلوغ عاطفی می تواند به شناخت بهتر از اثرگذاری هریک از این مولفه ها در افراد کمک کند.
- اولین قدم برای هر مشکل شناخت آن است، بنابراین با کمک این آزمون و تعیین میزان بلوغ عاطفی افراد می توانیم راهکارهای مناسبی را برای درمان و کنترل آن ارائه دهیم.
- با توجه به اهمیت مقاطع کودکی و رشد و بلوغ در زندگی فرد و اثرگذاری بلوغ عاطفی در زندگی یک فرد زمینه های شناسایی بلوغ عاطفی می تواند راهگشای راهبردهای درمان در این زمینه باشد.

اهداف پژوهش

هدف کلی پژوهش دستیابی به یک وسیله عینی، معتبر و روا برای ارزیابی ابعاد مختلف بلوغ عاطفی برای جوانان و نوجوانان شهرستان کرج است که با استفاده از آن بتوان میزان بلوغ عاطفی دانش آموزان را در سنین دبیرستان تشخیص داد.

مهمترین اهداف این پژوهش عبارتند از:

۱. بررسی اعتبار مقیاس بلوغ عاطفی در دانش آموزان دبیرستانی کرج
۲. بررسی روایی مقیاس بلوغ عاطفی در دانش آموزان دبیرستانی کرج
۳. تهیه نرم مقیاس بلوغ عاطفی در دانش آموزان دبیرستانی کرج
۴. بررسی رابطه میان مقیاس بلوغ عاطفی و سلامت عمومی با حذف اثر سن در دانش آموزان دبیرستانی کرج
۵. بررسی روایی ملاکی میان مقیاس بلوغ عاطفی و مقیاس بلوغ اجتماعی

تعریف مفاهیم و اصطلاحات

عملی بودن^۱: منظور از عملی بودن آن است که وسیله اندازه گیری متغیرها و یا ابزار جمع آوری اطلاعات، از نظر صرف وقت، امکان تهیه، در دسترس بودن و صرف هزینه و نیروی انسانی مقرون به صرفه و قابلیت اجرایی داشته باشد. (شریفی و شریفی^۲، ۱۳۸۶).

هومن نیز در رابطه با عملی بودن می نویسد: هرگاه بخواهیم تستی^۳ را در کلاس یا مدرسه ای اجرا کنیم باید برخی ملاحظات عملی را نیز در نظر بگیریم. از میان همه ملاحظات متعددی که تست را در عمل قابل استفاده می سازد، نقش عوامل اقتصاد، سهولت اجرا، و سهولت تفسیر و استفاده صحیح از نمره ها، کاملاً مهم و واقعی است (هومن^۴، ۱۳۸۶).

اعتبار^۵: اعتبار آزمون به دقت اندازه گیری و ثبات و پایایی آن مربوط است و دو معنای متفاوت دارد. يك معنای اعتبار، ثبات و پایایی نمره های آزمون در ملول زمان است. بدین معنا که اگر یک آزمون چند بار درباره یک آزمودنی اجرا شود، نمره وی در همه موارد یکسان باشد. معنای دوم اعتبار به همسانی درونی آن اشاره دارد و مفهوم آن این است که سوالهای آزمون تا چه اندازه با یکدیگر همبستگی متقابل دارند. اگر ضریب اعتبار درونی آزمون کم باشد، بدان معناست که سوالهای مختلف آزمون متغیر واحدی را اندازه گیری نمی کنند. به عبارت دیگر آزمون ممکن است دارای نوعی اشکال باشد. بنابراین، آزمونی که بین سوالهای آن تشابه و هماهنگی وجود داشته باشد از همسانی درونی بالایی برخوردار است. اما باید دانست گاهی بالا بودن همسانی درونی آزمون به بهای کاهش روایی، تمام می شود (شریفی، ۱۳۸۷).

هومن در رابطه اعتبار تست می نویسد: مقصود از اعتبار یک وسیله سنجش آن است که اگر خصیصه مورد نظر را با همان وسیله (یا وسیله مشابه و قابل مقایسه با آن) تحت شرایط مشابه دوباره اندازه بگیریم، نتایج حاصل تا چه حد مشابه، دقیق و قابل اعتماد است. یک وسیله معتبر آن است که دارای ویژگی تکرارپذیری^۶ و بازپدیدآوری^۷ باشد، یعنی بتوان آنرا در موارد متعدد به کار برد، و در همه موارد نتایج یکسان تولید کند. اگر روشهای اندازه گیری فاقد اعتبار کافی باشد اجرای پژوهش تجربی بی معنا خواهد بود (هومن، ۱۳۸۸).

۱. Practicality
۲. Sharify & Sharify
۳. Test
۴. Homan
۵. Reliability
۶. Predictability
۷. Reproducibility

روایی^۱: روایی نشان می دهد که آزمون واقعا چه چیزی را می سنجد. آزمونی که برای سنجش بالینی رواست باید آنچه را که مورد نظر است اندازه بگیرد و برای متخصص بالینی اطلاعات مفیدی را فراهم کند. گرچه آزمون ممکن است بدون داشتن روایی معتبر باشد، اما عکس این امر صادق نیست. به عبارت دیگر، سطح مناسبی از اعتبار شرط لازم و اولیه روایی است (شریفی، ۱۳۸۷).

مهمترین سوالی که درباره هر نوع روش سنجش پرسیده می شود این است که آن روش تا چه حد رواست؟ مقصود آن است که ابزار سنجش چیزی را اندازه بگیرد که برای اندازه گیری آن ساخته شده است. وقتی مجموعه ای سوال برای اندازه گیری نمونه ای از رفتار فرد بکار می رود، معنا و مفهوم آن مجموعه فقط با نام گذاری آن مشخص نمی شود، بلکه ماهیت آن تنها از راه مطالعه و بررسی روایی آن معلوم می گردد. بدیهی است اگر معلوم شود وسیله اندازه گیری مورد مطالعه چه چیزی را اندازه می گیرد و بین نمره حاصل از اجرای این ابزار و آنچه بواقع اندازه می گیرد، هماهنگی و توافق وجود داشته باشد، در این صورت نتایج حاصل از اجرای آن اطلاعاتی بدست می دهد که در تصمیم گیری مفید واقع می شود. بدین ترتیب مهمترین ویژگی که در ارزشیابی یک ابزار سنجش باید بدان توجه شود، روایی آن است و مقصود از آن، مناسب بودن، بامعنا بودن و مفید بودن استنباطهای خاصی است که از روی نمره های حاصل از آن به عمل می آید. روایی یک مفهوم بسیط و یگانه است و به منظور تایید این گونه استنباطها لازم است شواهدی گردآوری شود که در فرهنگ روانسنجی رواسازی^۲ گفته می شود (هومن، ۱۳۸۸).

روایی محتوا^۳: هنگامی که تست بویژه برای ارزیابی درجه چیرگی در حیطه ای از دانش یا مهارت طرح شده باشد، می پرسیم که تکالیف موجود در آن تست در حقیقت تا چه حد با تعریف آن حیطه مطابقت دارد.

آشکار است که هم کسی که در امر ساختن تست قصد دارد به روایی محتوا دست یابد و هم شخصی که می خواهد روایی محتوای تست موجود را ارزشیابی کند، نیاز به تعریف روشن، مشروح و صریح از حیطه مورد ارزیابی دارد. اگر حیطه مزبور را بتوان به عناصر خاص متشکل آن تجزیه نمود و اگر بتوان به هر یک وزن مناسبی اختصاص داد، آنگاه می توان تست مورد نظر را تجزیه و تحلیل و از این طریق ملاحظه کرد که واقعا چه عناصری در تست گنجانیده شده و فراوانی آنها کدام است. در این صورت می توان توافق بین محتوای حیطه یادگیری و محتوای تست را با صراحت کامل مشخص کرد (ثرندایک^۴، ۱۹۹۰).

۱. Validity
۲. Validation
۳. Content validity
۴. Surendak